

EDINOST

Glasiló Slovenskega političnega društva za Primorsko

»V edinosti je moč.«

«EDINOST» izhaja 2krat na teden vsako sredo in saboto o poludne. Cena za vse leto je 6 gld., za polu leta 3 gld., za četrt leta 2 gld. 50 kr. — Posamezne številke se dobivajo pri opravištvu in v trafikah v Trstu po 5 kr., v Gorici in v Ajdovščini po 6 kr. — Naročnine, reklamacije in inserate prejema Opravištvo, via Torrente, »Nova tiskarna«.

Val dopisi se pošiljajo Uredništvu »via Torrente« »Nuova Tipografia«; vsak mora biti frankiran. Rokopisi brez posebne vrednosti se ne vračajo. — Inserati (razne vrste naznaila in poslanice) se zaračunajo po pogodbi — prav cenó; pri kratkih oglasih z drobnimi črkami se plačuje za vsako besedo 2 kr.

Združenje Trsta, Istre in Goriškega.

V zadnjem času se je to prašanje dovolj razpravljalo ne le v italijanskih listih, temuč tudi naši listi so ga memogrede omenjali. Sprožili so ga prav za prav italijanski listi iredentarske barve; mi smo ga sprejeli za dobro, a iredentarski listi so se kmalo zopet umaknoli se svojim predlogom in nek slovenski list se je temu predlogu brez posebne potrebe postavil po robu. Omeniti pa moramo, da so tudi tržaska vladna glasila italijanska dobila iz rumene hiše ukaz, da dokazujejo Italijanom, kako nevarna za Italijanstvo bi bila izvršitev predloga o združenju vseh treh primorskih dežel v eno samo kronovino.

Stvar je torej jako zmedena in kaže na vsak način, da bi omenjeno združenje Slovincem ne utegnolo biti tako nevarno, kakor to nekateri sodijo na prvi mah. Vredno in potrebno je torej, da prašanje združenja nekoliko bolj natančno pretresemo in da konstatujemo, koliko je na tej ideji vrednega in izvršljivega.

Goriški Lahoni so od nekdaj bili najbolj ogreti za to idejo, mej tem ko v Trstu združenje vseh treh primorskih kronovin nikoli ni našlo pravega odmeva; še manj pa v Istri, kder se čutijo preveč Benečani, da bi marali za zvezo z deželami, ki so skoz in skoz napolnjene s slovenskim življenjem. — Pisatelj teh vrst je imel večkrat priliko razgovarjati se z istrskimi politikaši čiste iredentarske barve, a ti so vedno priznavali, da je

Gorica glede narodnosti neka nedoločljiva zmes, ki po običajih, lastnostih in celo po jeziku najbolj spominja na slovanski značaj.

Prav tako je imel pisec priliko večkrat slišati trezno in objektivno sodbo o Gorici na Furlanskem in celo iz ust takih ljudi, ki so se borili na strani Garibaldija za italijansko neodvisnost; a ti so vedno povdarjali: «Gorica jera e le sclava» (Gorica je bila in je še slovanska) «Goričana», rekali so večkrat ti ljudje, «ne poznamo za našega ni po jeziku ni po vedeju; to je drugo ljudstvo, nego pa naše pravo furlansko ali italijansko». Pravim inteligentnejim Furlanom je bil Goričan prav za prav od nekdaj malo simpatičen.

To tudi dobro čutijo goriški Lahončiči (večinoma slovenski renegati) in da ne bi bili tako osamljeni, želé si družbe, želé se spojiti posebno z Trstom, kder imamo, ako ne družega, nad 30.000 pravih Italijanov, tukaj zarad kupčije naseljenih podanikov italijanskega kraljestva, kateri so prav za prav kvas za Iredento. Jasno je torej, zakaj goriški Lahoni vedno na novo spreževajo idejo združenja.

Vse drugače pa je s Trstom. «L'Indipendente» in vsa druga glasila Iredente so sicer tudi prinesla nekoliko zdihljajev po združenju, ali ti zdihljaji so bili le majhna tolažbica goriškim Lahončičem, ki so se baš one dni tako repenčili proti Slovincem, kajti komaj par dni potem je izrekel «L'Indipendente», da je najboljša, da ljubezen za zdaj ostane še platonična, da je najbolje, da se Lahoni družijo še le po političnih druž-

tvih, in drugih znamenjih dobrohotnosti.

Za «L'Indipendentom» je kmalo pričotalo z enakim nasvetom tudi glasilo istrskih Lahonov «L' Istria». Skoraj bi bil človek mislil, da je vsa ta glasila prestrašil «bav bav», kate-rega so spustili iz rumene hiše, ako ne bi bilo znano, da Tržaski Iredentariji niso tako neumni, da ne bi prav dobro znali, da se Iredenta najboljše razvija pod tržasko helebardo, to je, pod ono avtonomijo, katera je unicum v Avstriji in pod katero more lahonstvo brezskrbno širiti svoj upliv. Tudi istrski Italijanaši se predobro čutijo v Poreču in ne želé pošiljati svojih poslancev čez meje Istre; oni ne morejo pozabiti zvonika Sv. Marka, in dokler je Istra kolikor toliko čisto nase navezana, vedno bosta oni zvonik in pa beneški lev prvo mesto zavzimala v srcih vseh istrskih Lahonov.

V Istri torej beneška tradicija, v Trstu helebarda na krvavo rudečem polju, to so tradicije, katerih se poslužujejo naši Iredenti, da unemajo nek del ljudstva za Iredento; a te tradicije ne dopuščajo niti misli na združenje z drugimi deželami, ker iredentarski odvetniki in profesorji dobro vedó, da bi dali zaušnico zgodovinskemu pravu, na katero se sklicujejo celo v Rimu, čes, da Istra je bila Beneška, in Trst pa samosvoj, oboja pa Italijanska zemlja, ako bi dovolili v tako združenje. Zatorej pa zapazujmo, da pač goriški Lahončiči celo v «L'Indipendenti» v obliki dopisov vedno na novo pogrevajo to združenje; a «L'Indipendenteja» ne mo-

rejo tako zdramiti, da bi začel on s znano gorečnostjo in agitatorično čilostjo pisati za ta »pium desiderium» goriških Iredentarijev, kateri se čutijo najbolj v nevarnosti pred takozvano »marea slava«, ali slovansko povodnjo. Ali ne le Iredentariji, ampak tudi takozvani zmerni, nam Slovanom še bolj nevarni Italijani so proti vsakemu združenju, ker oni, njim na čelu grof Coronini sam, argumentujejo tako, da kakor hitro bi se zrušilo sedanje stanje, ki je po nekakem oprto na zgodovinsko pravo, na katero se konservativci v obče najbolj opirajo, onda bi se kasneje moglo na podlagi precedenčnih dogodkov in analogije poseči še dalje in sčasoma osnovati, ako uže ne «Slovenije», pa vsaj neko drugo grupo, v kateri bi bili Slovenci v takej večini, da bi dotični dež. zbor štel nad $\frac{2}{3}$ slovenskih in pod $\frac{1}{3}$ italijanskih ljudskih zastopnikov. Tega menenja so torej tudi goriški konservativni Italijani.

Ali vlada sama, kakor je zdaj zastopana na Primorskem, noče niti slišati o rušenju sedanje deželske sestave na Primorskem; ker tudi ona ne želi, da bi Slovani kde nastopili v večji kompaktnosti, in ker se z nje načeli najboljše ujema, da nas Slovane drži narazen, negledé na večino ali manjšino, katero bi utegnoli imeti v eventualnem skupnem zboru.

Mi vidimo torej, da se skoraj vsi odločilni neslovenski činitelji odločno protivijo ideji združenja treh primorskih dežel v eno samo in to iz osobito zgodovinskega stališča, katero njim najboljše služi. Ako so pa naši nasprotniki protivni tej ideji, tedaj

PODLISTEK.

HUBELJ-REČICA.

V «Gori» zeléni,
Hram odmašeni,
Tóči le tóči!
Hubeljski cvet:
Z rečico bistro,
Hladno, prečisto,
Škropi in moči
Pisani svet.

Hiti veselo!
Z brega na delo;
Góni, obračaj!
Urno koló;
Súči vretence!
Živi Slovence!
Srce ti plačaj!
Hvalo za to.

«Kastro» rimljansko,
Nekdaj pogansko,
Čase krvave,
Spérala si.
Vse je minilo!
V morje tonilo!
Hérica Slave —
Še se glasi.

Vlij tolažilo!
Duši hladilo,
Krasna v narávi,
Biserna hči;
Vedno šumeče,
V željah do sreče.
Teci. — pozdravi!
Solnčne strani.

«Ribice svoje,
Zvezdice moje,
Zberi namnožil!
V čisti izvir:
O, domovina!
Cela, jedina!
V venec se zloži!
Zlati moj mir.» J. V.-v.

In ta Hubelj-rečica, oj oj! Kako globoko sega meni v srce, kadar motrim njeno radostno življenje ter poslušam skrivnostno — šumečo pesen njenih penečih valčkov, tam kder prši iz temnih podzemeljskih dvoran.

Toll ljubezniva rečica je vredna, da spregovorim vsaj nekoliko besed o njej.

Hubelj-rečica prav veselo hahlja iz strme gore «Gora» imenovane, in sicer dobre pol ure nad Ajdovščino, oziroma Šturijo. Stari Rimljani so jo zvali «Fluvius Frigidus» (Mrzla voda). Od severne strani teče proti južnej mej trgom Ajdovščino in vasjo Šturijo — v vipavsko dolino ter se zliva blizu Ustija v sosedno reko Vipavo. Tako lepo zjedinjeni kakor dve res dobri sestrici, tečeta po širokej struji dalje v solčne strani in pisane ravni mimo Velicah Žabelj (ali Žavelj), Dornberga (ali Zlatega Brega), Prvašine, Bilj, Mirnega, ter se snideta z večjo vodeno sestro tam pod Savodnjami (Zavodami). In ta tretja sestra je ponosna Soča, rojena v gorskih straneh na skrajnej severnej mej naše goriške dežele. Kakor jednih misli in želj, valé se od tukaj naprej do zagrajenega močnega Gradišča. Tú nekoliko postojé, kakor bi se hotele brtko zjokati nad osodo nesrečnih ljudi, koji so večinoma drugim svobodo strli, a s tem sebi bedno sužnost nakopali. Tukaj imajo siromašci dovelj časa premišljati: kaj je smota in resnica. O divja strast človeška! vedno lačna novih žrtv... kdo te bo vendar krotil in blažil? če ne božji strahovi in nebeški viharji? Kaj pomaga človeku učena glava, ako mu v prsih bije zlobno srce!

Od tú naprej lezejo počasi naše tri vodene sestře skozi široko ravan. Zjedinjene so už v mogočno strugo. Nekoliko zavilši proti vzhodu — zabredejo nizko pod Tržičem (Manfalcone) v globoko morje Jadransko, ki biti mora zopet slovansko tja do «otranske» morske ožine, kder Italija drži svojo stegneno «roko» v sredo-

zemeljsko morje. Italijan naj se obriše za Jadransko morje. Kaj nema li zadosti široke in globoke «luže» na svojej desnej strani?! Vsak nekaj! ne eden vsega!

Hubelj-rečica nikdar ne presahne. Šumeča iz zveste skale, bolj v skritej kotanji «Zabrdom» — prši iz več naravno obdženih zijal, — v prekrasno srebrnobelih penah, raz brega urno v pisani svet. Na lik, kakor bi vrel iz votline samo živo srebro, — lep je ta prizor, osobito če se v popolnem toku blizu izvora opazuje. Iz gorenje večje votline hahlja Hubeljica samo o dolgotrajajočem deževju.

V tej rečici živi šestero vrst rib: v zgorenjem kraju, dokler bistro dere, nahajamo najbolj: postrvi, jegulje in male kapeljne, a nižej, kder teče bolj utrujena po ravni pa: lipane, mreine in sklene. Čestokrat se pritihočata tudi vidra iz reke Vipave. To vam je prava ribja tatica! Jednoč je ena ovih tatic romala iz Hublja čez Otlico, namenivši se štiri ure daleč skozi gozd v idrijske vode po rib, a domačin, lovec Otličan jo zapazi ter ubije. Tatvina se čestokrat tako kaznuje.

Hubeljska voda je navadno čista, kakor kristal; pa tudi izborna za pijačo; osobito dobro dé človeku, če se je nekoliko pomeša mej vipavsko rujno kapljico.

Tržičanje, radi, ojradi bi srkali žlahtno Bistrico na Notranjskem: mnogo časa so se za njo pogajali; no, pa tudi Hubelj-rečica bi jim tekla v slast. Ali kako jo vdobiti in čez Kras speljati po vodovodih? To je drugo bolj ozbiljno prašanje. Hubelj-rečica je lastnina Ajdovcev in Šturcev; mogoče pa jo je prodati samo doli pod prejnico, oziroma «žago» na vzhodnej strani; naprej po ravnini je toliko ne po-

trebujejo. Če jo pa prodati nečejo, kdo jim more kaj za to? Ako pa bi se vendar le pogodili za kakšnih deset ali dvanajst milijonov forintov odkupnine, — kakšna sila (moč) naj bi vodo iz nižave pod predilnico gnala po cevéh naprej čez Kras v Trst? Hehej! to so zaprekel in teško bode iz te moke leba.

Moči ima deroča omenjena rečica za 200 konj. Tú góni več žag ali pil, mlinov, fužin in tovarnic. Tukajšnim Slovincem na obeh straneh pripomore do mnogo zaslužka in svetlih novcev. Tako je n. pr. samo v bombažnej prejnici in barvarnici mnogo nad tri sto delavcev in delavk. Bombažev sukanec iz te tovarnice je v svetovnej trgovini posebno na dobrem glasu. Leta 1881. dne 11. julija je bombaževa prejnica pogorela, a kmalo se je v njej zopet sukalo in vrtele na stotine in stotine koles in vretence.

Prav na obeh straneh Hublja je pozidanih v bregu gori do blizu izvira mnogo velicah poslopij: mehaničnih mlinov, žag, fužin itd. V kupčiji na daleko i široko je znana pšenična moka raznih vrst iz H. Rieterjevega mehan. mlin v «Paleh» pod Gradiščem nad Ajdovščino. Tukaj se zmelje vsak dan po tristo kvintalov pšenice. To vam je res velikanski promet z izborno trgovino. Blizu v jednakej meri dela tudi mehan. mlin g. Johmana, precej na desno, ko se pride iz Šturije čez mejašni most v Ajdovščino. O velikih fužinah, v kojih se «mlini» ali pripravljajo baker za kotle in drugo tako i jednako posodo, niti se ne spuščam v opisovanje! Kaj bi se pa tudi ne dalo vsega povedati o velikej pivovarnej zgradbi in onem podzemeljskem prostranem hramu, pozidanem l. 1851? Tu so

je uže skoraj to samo ob sebi dokaz, da bi Slovanom združenje morda vendar toliko ne škodovalo, kakor to trdi nek slovenski dnevnik, kateri morda ni še v tem obziru natančno podučen. (Konec prihodnjic).

Politični pregled.

Notranje dežele.

V moravskem deželnem zboru je bila 24. t. m. razprava o tem, ali se volitev deželnega namestnika potrdi ali ne. Poročevalec manjšine Fanderlik je dokazal, da niso utemeljeni večine razlogi, po katerih bi bila volitev neveljavna, govorili so tudi še drugi, nazadnje pa se je razprava preložila na petek.

Na Hrvaškem je zadnje dni nastala velika razburjenost. Študentje so izdali nek oklic na ljudstvo, zaradi česar se je ukazala disciplinarna preiskava in bilo je vsled tega pet izključenih. Vlada pa s tem še ni bila zadovoljna, ter je zahtevala strogo daljšo preiskavo, dokler se ne izvesta ona dva, katerih eden je spisal, drugi pa čital oklic; ustavila je vlada tudi preskušnje na obeh svetovnih fakultetah. Ker pa se rektor Lorković tem ukazom ni hotel udati, zato se je odpovedal svojemu dostojanstvu.

Na Dalmatinskem, kakor se sliši, začne se na boljše obračati, trdi se namreč, da dobé deželne gosposke ukaz, da se ne bo smel noben uradnik imenovati, ki ne zna hrvaškega jezika. Uradnikom v deželi, ki ne znajo hrvaškega jezika, pa se določi triletna doba, v kateri se morajo popolnem naučiti hrvaškega jezika; hrvaški jezik bode uradni jezik. — Na Primorskem zahteva vlada še vedno znanje italijanskega, ne pa slovanskega jezika.

Mej judi in kristijani je bil zadnje soboto v Borislavu na Gališkem srdit boj. Nekateri protižidovski uradniki so naščuvali delalce, ki kopljejo nafto, da so začeli židom okna pobijati, a potem vlomili tudi v sinagogo ter toro, židom sveto darilo pri božji službi, na kose raztrgali in po tleh razmetali. To je Jude hudo razkačilo, če tudi so malosrčni, vendar so napadli razsajalce ter se začeli klati in pobijati tako, da sta dva mrtva na mestu obležala. Došli žandarji so mir naredili.

Iz Trebinja se poroča, da se roparstva na avstrijsko črnogorske meji zopet bolj množijo. Mej Gackom in Koritom je žandarmerja zadela na četo, katero je razpodila. Na črnogorske meji pa se je unel mej vojaško patrolo in roparsko četo boj, v katerem je padel lajtenant Kulinovič; roparji pa so se umaknili na črnogorsko mejo.

res začarane podzemeljske dvorane, koje je izbóčila bistra glavica daleko znanega sloven. mojstra M. Blažkota iz Lokavca. Samo žal, da so dotični podvzetniki prenehali z pivovarjem. Nek imeniten kemikar je bistro vodo preiskaval ter se osvedočil, da je popolnoma pripravna za kuhanje piva; samo znati jo je treba pravilno rabiti. In tako bi to ajdovsko pivo preseglo v dobroti vsa druga piva, morebiti v vsej Avstriji. Zeleti je torej, da se kakšna bogata družba zbere in porazume ter se tukaj dotičnega obrta poprime, — sebi in ljudstvu na velik dobiček. To pa osobito zdaj, ko se skoraj napravi iz Trsta in Gorice tramway s blaponom po vipavske doline do »trga«; a pozneje gotovo zdaljša do Postojljane.

Rimljani so imenovali svojo prvo, če tudi majhno naselbino, kder stoji denašnja Ajdovščina — »Ad Frigidum«. Pozneje so tam zgradili vojaško trdnjavo imenom »Kastr«. Ta trdnjava ali vojaški tabor je imel po besedah pokoj. P. Hicingarja štiri dolge močne zidove v podobi četrkotla, obručenega po štirih straneh sveta. V obrambo je štrlelo iz širocega obzidja manj ali več visocih 16 okroglih stolpov. Dan danes se vidi od teh le še jedini na severni strani od »grajščine«. To staro ostalinno pa zob časa prav res počasi liže, kajti še zdaj je stolp 19 metrov visok ter z nekim čmernim obrazom gleda poleg sebe šumečo Hubelj-rečico, kakor bi jej hotel tiboma reči: »Jaz sem vendar le vedno starejši in vedno bolj grd po vsej postavi. Ljudem se zdim kakor nepotrebna stvar. Samo sove in čuki me obiskujejo; ti Hubeljca pa si vedno jednako mlada in lepih cvetočih lic; ljudstvo te dan za dnevom

Vnanje dežele.

Za ruskega poslanca v Črnejgori je bil imenovan dosecanji tajnik ruskega poslanstva v Teheranu Argiropulos.

Poljski časniki poročajo, da so v Varšavi doslej zaprli 96 oseb, ki so vpletene v zaroto zoper ruskega carja; veščidel so Rusi, Srbi in Bolgari. Ni pa res, da ruski car zaradi zarote ne pride v Varšavo, ker se priprave v gradovih Lazienki, Belvedere in Skiernievice marljivo nadaljujejo, poleg desnega brega Visle pa žandarji in inženirji marljivo preiskujejo ceste, mostove in železnice. General Gurko, ki se vrne z odpusta, sprejme carja.

Bolgarsko sobranje je bilo 22. t. m. zaključeno.

Belgiška poslanska zbornica se je odprla 22. t. m. ter je potrdila vse volitve, 23. je bil izvoljen Tack za načelnika in Landcheere za njegovega namestnika; oba sta konservativca; ta dan je naučni minister izročil zbornici organski načrt za stran javnega poduka, minister vnanjih zadev pa kreditno predlogo, da se diplomatska zveza z Vatikanom zopet ustanovi; konservativci so to predlogo živo pozdravili, levičarji pa so protestirali zoper njo.

Belgiški senat je 24. t. m. izvolil barona Aretham-a za načelnika, Merose-a, Westerlov-a in Kinta pa za njegove namestnike. Vsi spadajo h konservativnej stranki.

Francoški senat je 24. t. m. začel razpravljati načrt ustavne predrugečbe. Say in Simon sta govorila zoper predrugečbo.

Mej Francozi in Madagaščani je prt prerezan, ker so se dogovorili popolnem razbili. Francozi so zahtevali protektorat nad onim delom otoka, ki leži na severu od 16° južne širine in tri milijone frankov vojne odškodnine; kraljica pa je to zahtevanje odločno odbila; vojna se bode tedaj nadaljevala; madagaščanska vojska se neki krepko pripravlja za odpor ter ima pozicije dobro utrjene.

V francoskem ministerskem svetu je 22. t. m. naznanil Grevy, da razgovori s kitajsko vlado upodno napredujejo, in da je pričakovati, da se francosko-kitajsko prašanje k malu reši, eskadra pa ostane pred Foucheou, dokler se vojna odškodnina popolnoma ne plača.

V Londonu ljudstvo jako živo dela za predrugečbo Gladstonovega volilnega predloga. 21. t. m. se je zopet zbralo 50.000 do 70.000 ljudi, v zboru so sklenili resolucijo za volilno predrugečbo ter izrekli nezaupnico zbornici lordov, ker je to predlogo zavrgla. V resoluciji se je izreklo tudi zahtevanje, naj se jeseni skliče parlament, da predlogo sprejme.

Na Španjskem ni misliti na pravi mir. Ni še davno, kar so obesili več častnikov,

bolj česti in hvali: lahko se sladko smehljajo; jaz pa noč in dan žalujem. Vse je minolo! V morje tonilo! le jaz siromasec še tu samevam.

Nekoji gospodje, v jednacih starinskih preiskavanjih tudi nekoliko večši, pa trdijo, da je obzidje rimljanske »Kastre« bilo četrkotno, nego tu v ravnej potezi tam v okroglej črti pozidano. In tako nekako mi je staro zidino s stolpi prilično narisal g. Slavoj D. tja na mizo pri »Janezu«, kar je lahko videl tudi Zavetnikarjev Franjo. No, hodi temu tako ali tako, gotovo je to, da je največ sedanjje Ajdovščine pozidane mej omenjenim starim obzidjem. Največ tega zidovja se opazuje še dan danes prav poleg Hublja; drugeje pa so ti starinski sledovi uže močno zginoli.

Tudi se šestokrat vdobi iz rimskih časov kaj zanimljivega: bodisi denarjev, orodja, napisov itd. Zvunaj Ajdovščine na zapadni strani poleg cerkve sv. Ivana je bilo rimsko pokopališče. Uže več mogil se je tukaj odkrilo. Najbrže je vsa Poličeva njiva iz Gorenj polna rimskih grobov. G. dr. Bizari iz Gorice da gospodarju one njive za vsak najden grob po 5 for. samo da mu pusti brbat po njej; in brbati mu bode najbrže še dovoljeval, kajti kdo li vé, kaj vse zanimljivega se s tem brbanjem in prekopenjem tu še najde.

Ljudska pripovedka govori o neke ne malo imenitnej stvari.

Leta 452 je prišel grozni Atila, kralj hunski, z svojo vojaško silo tudi v naše kraje. O njem se pripoveduje, da je najprvo zalajal, potem še le govoril. Huni so bili ostudnega pogleda, ter pol človeka pol psa, zato jih je imenoval naš národ:

ki so se vdeležili vstaje in uže spet se poroča, da je iz Barcelone pobegnolo več častnikov, ki so najbrže osnovali načrt za novo vstajo. Zadnje nedeljo so žvižgali in sikali celo kralju in kraljici, ko sta stopila v areno, v kateri so imeli boje z biki.

Deželni zbor goriški

Deželni zbor je imel 15. t. m. ob 5. uri popoldne svoje 8. sejo. Po prebrnem in podpisnem zapisniku prejšnje seje naznani predsednik peticijo pravnikar Ljudovita Gulin-a iz Tolmina za podporo, ter jo izročil peticijskemu odseku.

I. Po prestopu na dnevni red bere poslanec vitez Pajer dež. odbora poročilo, v katerem predlaga konferenčne zapisnike in spise zadevajoče preiskavo, ki se je vršila po poročilu dež. zbora v seji 21. septembra 1883. o zadevah naših bolnišnic in o bolnišničnem prašanji sploh, prepustivši dež. zboru, da o tej zadevi sklene in nadalje naroči, kar spozna za potrebno in opomnišči, da bo po vsakem načinu deželnemu odboru skrb, da priobči odpis zapisnikov:

a. Visokemu namestništvu, da postopa v svojem področji v javno — zdravstvenem oziru, vsled pritožeb, ki so se oglašile vsled preiskave zoper tukajšnje bolnišnice.

b. čestitemu provincijalatu redu milosrdnih bratov.

c. goriškemu županstvu, da vzamejo uradoma na znanje ovajene neprilicnosti in da jim v okom pridejo, ako se pokaže, da so istinite.

Pri splošnej razpravi se oglašil poslanec dr. Rojic za besedo ter govoril zoper odborovo poročilo. On predlaga na dotičnih mestih, naj se prečita najprej njegovo nemški spisano poročilo, katero je bral pri konferenciji dne 1. decembra l. l., potem odlomek zapisnika iste konferencije o tem, kar je predlagal zvedenec dr. Luz-zatto in slednjič poročilo, katero je podal dr. Perco pri konferenciji dne 14. januarja t. l. s prilogami vred.

Poslanec dr. Rojic sklene svoje ugovore proti poročilu dež. odbora s predlogom, naj se ta stvar izroči posebnemu odseku 7 udov, da jo v razpravo vzame in poroča še v sedanjem zasedanju.

Ker se nihče več ne oglašil za besedo, sklene predsednik razpravo in podeli zadnje besedo poročevalcu kateri spodbija dr. Rojčeve trditve.

Dr. Rojčev predlog ni podpiran, torej se ne more o njem dalje razpravljati in ker ni nobenega drugega predloga, izjavi predsednik, da je potem takem s tem, da je zbor na znanje vzel odborovo poročilo, rešena I. točka dnevnega reda.

Poslanec vitez dr. Tonkl predlaga zaradi pozne ure konec seje in ker je ta predlog sprejet, zaključil predsednik sejo ter napove prihodnjo na soboto 19. t. m. ob 9 uri predpoldne.

V soboto 19. t. m. je imel zbor zadno sejo te sesije. Deželni glavar je po 4 urnem zborovanju in s trikratnim živjo in Eviva na presvet. cesarja zaključil zborovanje. Zapisnik zadnje seje priobčimo prihodnjic.

»pesjeglavec«. Kamor so prišli, razdrli in razrušili so vse. Atila se privali z svojo grozno vojsko tudi doli od Cola k Hublju. V strašnej stiski pred sovražnikom zberó »Kastrančani« vse zlate novce, posode, uhane, prstane, mej drugimi dragocenostmi je bila tudi krona, ter v naglici vse to zmečejo v globoko »štirno«, ki je bila narejena v ta namen, da ljudstvu vode ne primanjka, ako bi sovražnik trdnjavo obkolil. Po vrhu nametanega zlatega blaga nasujejo zemlje ter jo gladko poravnajo, da ni bilo čisto nič znati, kder je bila »štirna« ali vodnjak. Tla so bila enako gladko poravnana. Jedva so to delo dovršili, morali so zbežati v gore, da se otmo gotove smrti; kajti vse, kar je prišlo v Atilove roke, palo je navadno tudi pod njegovim mečem. Kako pa se je tudi hotela peščica Rimljanov ustavljati toli strašnej premoči divje hunske drhali? Ko Atila čez nekoliko časa otide iz teh krajev dalje proti Italiji, vrnejo se stari ajdovski prebivalci zopet s hribov domu; ali žalosten prizor! Atila je »Kastro« do tal razrušil in tako razdril, da se celo onega kraja ni moglo več najti, kder je bilo toliko zlata v »štirno« nametanega in zasutega. Marsikdo je uže omedleval po svitem »šaci«, ali do denašnega dne ni onega zlatega vodnjaka še nobeden našel. Vse upanje pa vendar ni po vodi splavalo. Kdo vé, po kakšnem čudnem slučaju se zakrito bogatstvo na dan pokaže! O, jejdeta! o, jejdeta! da bi jaz znal, kder je to! nekaj vzamem sebi, drugo dam Ajdovcem; tako da vendar vsak nekaj milijonov vdobimo. (Konec prihodnjic).

DOPISI.

Z sv. Križu, 24. julija 1884. — (Kmetijsko predavanje). Zadnje nedeljo smo imeli tukaj kmetijsko predavanje, in sicer: o trtni bolezni, o živinoreji in o gnoji. Res smem reči, z lahkim srcem, da ta poduk je bil na pravem mestu v pravem času in v občno zadovoljnost. Popotovalni učitelj kmetijstva, velezaslužni gospod Kramar, pokazal je s tem da je strokovnjak. Ni bilo poslušalca, da ne bi hvalil bil poduka, in da ne bi bil hvaležen predavatelju. Ta je prvi, kateri ima in sme imeti to čast, da je nam v milem našem materinem jeziku razlagal, kako in kaj imamo vedeti o tej za nas prepotrebnej stroki.

Mi se srčno zahvaljujemo in obečamo mu, po uku se ravnati. Ni treba da gospod učitelj Kramar več zahteva od nas, to naj mu bode v dokaz, da ga bomo radi večkrat poslušali.

Če nas je bilo sedaj nad štiristo zastopanih, drugokrat nas bode še v večjem številu; da smo ga nad dve uri poslušali, to je bilo za nas minuta, katera nam je prehitro minola — Gospodu učitelju pa ključemo: živeli na mnogaja leta in na svidenje kmalu. Popevovič.

Iz Vipavske doline, 18. julija. — Iznemadila nas je novica, katero je prinesla »Edinost« v številki 57., da je naš deželni zbor, ali prav za prav naš poslanec bil v odločilnem trenutku za odložitvev interpelacije. Tedaj nismo razžaljeni, niso nas hoteli poniževati in le po našej trmi in brez temeljitega prepričanja smo tu val razkačeni in razburjeni. Oj, ubogi narod! Tebi se le približujejo, le laskajo, če so kake volitve pred durmi! V zahvalo, da si slušljiv, dobiš potem brco in to v istem času, ko meniš, da ide tvoja sveta stvar na dobro! Tudi naše glasilo se nam nekako čudno zazdeva, kajti ono le mami z člankom proti »Corrier-u« in donaha nekaka opravičevanja, tako n. p. opira brate Buzzinije, koje pač mi boljše poznamo, nego v goriškej bogoslovnici. O deželnem zboru in o interpelaciji pa le mimo grede v kratkej vesti pripoveduje, da je radovedna, kako poslanci opravičijo svoje postopanje. To govori oni list, ki je znan kot glasilo našega poslanca. »Soča« sama je radovedna, kaj prihodnji list »Soče« done se in kako se dokaže, da je to po »všem sklepu« črno, kar je bilo pred 14 dnevi po občnem mišljenju vsega naroda in tudi »Soče« belo! Kdo ne vidi, kam to meri? Mi pa v našej dolini mislimo, da bo težko prepričati naše ljudstvo, da je zadnji čas od 5 t. m. sem v temi in nezavednosti tavalno in da le eden izmej Slovencev je pravo pogodil, da le eden je zmožen umno in umestno misliti.

Zagovarjati se da vse, saj je imel še Schenk svoja zagovornika — a drugo je, kdo bo tako lehkoveren, da bo samega sebe pobijal. Tudi »Soča« ne more tega storiti, če se le spominja na prejšnje številke, v katerih kaže, kako je zavedni narod razkačen in razžaljen ter zahteva, da se interpelira. Res je, da so sedaj posebno v našej dolini ljudje še bolj srditi in da noben človek, ki mu je prava čast ljudstva pri srcu, ne odobruje onega koraka naših poslancev. Največja krivda pa zadeva onega, ki je svetoval, naj se opusti. Odlični možje menijo, da bi posnemali tržaške okoličane in da bi »burgstallirali.« *) Težko pa pričakujemo »Edinosti«, ki nam vsaj odkritosrečno opisuje ovo »domačo cinca-rijo«.

Iz kanalskega okraja, 19. julija. — Po naključni srečava se dva prijatelja, katera se uže davno nisva videla. Po daljnem govorjenju se obrne najin pogovor na kupčijo, kar je naravno, kder sva kupca po stanu. Prišla sva tudi v pomenkovanju do goriških dogodkov, ker pa ni bil ni on ni jaz ptujec v Jeruzalemu, kar se je poslednje dni godilo, kako so naši lahonski nasprotniki ščuvali nevedneže, da bi se protivili blagoslovenju zastave goriškega delavskega društva. Pa zavedno naše ljudstvo se ne da več slepiti, noče biti podlaga ptujčevej peti. Kder so naši sovražniki najboljše živeli, tam jih je naše razžaljeno ljudstvo potipalo, in se menda uže strašno neodrešeni Goričani praskajo, da so v svojem slepem sovraštvu tako daleč zavozili. Prišla sva prijatelja do sklepa, nič več kupovati blaga od naših lahonskih nasprotnikov. Sklenola sva, da vsakateri ima drugemu plačati globo 5 gl., ako bi se tega prestopka zadolžil. Ti, kateri so protest podpisali, imenujmo jih

*) K skrajnim korakom mi ne svetujemo. Kakor se nam javlja iz Gorice, se gospodje, ki so bili proti vsakej interpelaciji, javno opravičijo. Treba torej slišati tudi njihove razloge in varovati se prenaglenih korakov. Naš narod naj postopa ozbiljno, a nikoli nepremišljeno. Bomo videli, kaka bode opravičba, in potem še le se more soditi. — A priori obsojevati ne smemo niti največega sovražnika. Sicer pa želimo, da ostane razgovor o tej stvari čisto stvar, ker predobro namo ceniti težavno situvacijo goriške naše koleginje. Ured.

krajše protestante, ne umejo našega jezika, ne hodimo jih nadlegovat s kupčijo in denarjem.

Za naš okraj kanalski se išče nov zdravnik. Da bi le dobili vrednega nastopnika g. dr. Bisjaku, ki je daleč okrog močno priljubljen, veščak v svojej stroki, narodnjak in možak v vsakem obziru; bojimo se trenutka, ko nas priljubljeni gospod zapusti. Tolažimo se pa s tem, da se naseli v kraj, kder bo njegovo blagodejno delovanje mnogo svitljeje odsevalo.

Po kanalskem kaže letos srednja letina, dobra se imenovati ne more, ker glavni pridelki, sviloprejke in vino se letos nič kaj ne obnese. Zito je še povoljnega pridelka, sadja po nekaterih krajih še precej, po nekaterih pa malo. Po dobri letini se zmirom zdihuje, pa kaj pomaga dobra letina na Kanalskem? Pomagala bi uže, pa ne toliko, kakor drugod. Večina ljudi je zadolženih, nekateri popolnoma, drugi manje, pa vendar ne morejo ne naprej ne nazaj.

To je še vendar dobro tukaj v našem okraju, da imamo obilo število početov ubogih. Kdor kaj potrebuje, se do njih obrne, in gre lahko potem zadovoljno težko obdarovan domu. Pa kaj pomaga, nevaležnost je plačilo sveta; veliko je takih, kateri so obilno dobrot prijeli, zato pa svojim dobrotnikom pijavke pravijo, in neki nevaležnež se je predzrnil svojega dobrotnika lansko leto tožiti, pa vendar se je pravica skazala, da je »oče ubogih« bil za nedolžnega spoznan, kakor drugače biti ne more. Splošna tožba po Kanalskem je o revščini, torej imajo očetje ubogih še veliko priložnosti svoje dobrote deliti. Pri vsem tem, ko toliko in toliko dobrot storijo, raste jim premoženje. Kdor pisati zna, še posebno je srečen, ker si za svojo učenost dobro plačilo izgovarja. Vse zadeve se ve da, morajo se rešiti pri vinskej kapljici, katere tem presrečnim dobrotnikom nikdar ne manjka, ker so zmirom židane volje. Le kedar se jih kaj poprosi, nagubandijo svoj obraz, pa z vinom, v katerem je resnica, dajo se preprostiti, njih srce se pokaže v naravnej dobrotljivosti.

V nekem kraju kanalskem, kder se njegovi presrečni prebivalci »purgari« smejo imenovati, tam je še posebno življenje, katerega izvanrednost more vsak zapaziti, če le enkrat gre skozi. Tam se čudne reči godijo. Ti, kateri hočejo kakor iskreni narodnjaki veljati, in zvonec pred vsemi nositi, niso družega, nego sebičneži, koristolovci, kateri ne gledajo, ali se drugim krivica godi ali ne, ampak samo, da si le oni kaj pribrarantajo. Eden takih je mož, ki je vseh del mojster, ali pa je vseh rev gospod, ne vem. To pa vem, da ima grablje nastavljen na vse strani, da se kaj vjame, ima tipalnice dolge, s katerimi povsot polipa, da bi se kaj za prste prijelo. Še celo za župana je hotel izvoljen biti, a revče je propadel. Da bi bilo le to, naj bi še bilo. Ali ta človek si prisvaja pravice, katerih ni nikdar imel. Ni se sramoval enkrat javno izreči, da v cerkvenih zadevah je on zapovedal, zapoveduje in bo zapovedoval. Sam se baha okoli, da njegov cerkveni predstojnik tako pleše, kakor on gode, in žali Bog, da je istinito tako. Prisvoja si še pravice, katere kot cerkovníku ne tijejo, kolikrat se sliši marsikateriga pritoževati, kako morajo cerkovníku plačevati, da ni nikdar dosti plačan pri cerkvenih obredih, pri katerih on prav nobenega posla nema, duhoven pa, kateri obrede opravlja, stori vse brezplačno. Naj bodo tedaj neumnim dajalcem s tem oči odprte. Sliši se zmirom, da delavec je vreden svojega plačila, v imenovanem kraju je pa prav nasprotno, da duhoven, kateri kršuje, blagoslavlja itd. mora brezplačno delati, cerkovník pa, kateri samo gleda, denar uleče in še godrnja, če kak ubožec, kateri še soli ne more kupiti, manj da, nego goldinar. Kde na svetu je taka razvada? Če duhoven, kateri cerkvena opravila vrši, brezplačno dela, po katerem pravu si nedelavni cerkovník plačilo prilačuje? Povedano naj bo, da plačilo cerkovníka prisega plačilo duhovna, po kakej pravici tedaj še ubog ljudstvo dere? Skrajni čas je, tem nerednostim konec storiti. Take napačne, protinaravne razmere gotovo ni na svetu, kakor je mej duhovnom in cerkovníkom v Kanalu.

Naš Ročinjce utegne zadeti te dni z guba č. g. kaplana Pipana, kateremu je kar naglo povelje došlo v Bolec oditi. Kdor pozna Ročinski vikarijat, mora se čuditi, kako more to biti, da puste pri tako težkej duhovni, katera ima prav toliko število duš, kakor kanalska fara, le ednega duhovna, kateri more le z veliko težavo težke in nevarne poti razhodne duhovnije opravljati. Skoz vse leto je bila v Ročinjcu velika zmešnjava, pravijo, da so tega modre glave krive. Lansko leto so vzeli g. vikarja Sredenjanom, da so morali skoz vse leto odrešenja čakati, zdaj pa sredi leta nas zapusti g. kaplan. Tukaj v Ročinjcu imamo precej dobro kaplanijo, zakaj se torej pušča to mesto prazno pri tako težkem dušnem pastirstvu, trije duhovni so pa v Kanalu, kder je obče znano, da zaradi jako pičlega plačila dva kaplana ne moreta živeti, in zraven tega tudi zavoljo dela

se da v Kanalu eden kaplan lahko pogrešati, ker ondašnje delo se da prav lahko skriti. Sliši se, da se obeh kanalskih kaplanov plača združi i še potem bi bila komaj srednja služba. Zakaj torej pušča v. č. ordinarijat pri tolikem pomanjkanju duhovnov po nepotrebnem dva kaplana v Kanalu?

V obče se je pa nadejati, da se okolščine po kanalskem vendar predrugačijo, vsaj prihodnost kaj boljšega seboj prinese. Ker ste se nedavno obhajali dve narodni ženitvi, obeča se tedaj naroda nastaj. Tega okraja pomanjkljivost in zaostalost je lansko leto neki gospodič dobro prešetel in v Soči popisal. Bog daj, da bi se vendar enkrat k boljšemu obrnoli, da vsaj nezadovoljnost v vsakem obziru ne bo tako splošna.

Iz slova goric na Štajarskem, 20. julija. — V tej budej vročini, katera je pri nas zastopila, želi in išče vsi k poludanskim urah hladnega počitka. Tudi jaz sem si privoščil nekoliko trenutkov ter vzel pero v roke, namenivši si pisati »Edinosti« nekoliko vrstic o naših poljskih pridelkih in o naši politiki. Za ta mesec je Matej dela Drome dobro zadel s proročanjem. Imamo uže od začetka t. meseca zares nestrpljivo vročino. Saj je tudi dobro. Do zdaj smo imeli hladno vreme. — Sena smo dobili še precej, le deževje je nas ob času spravljajanja vedno nadlegovalo. Otave so precej lepe, ako nam še ljubi Bog pošlje včasih dobrega dežja, bomo zadovoljni z otavo. — Sadja nadejamo se letos obilno, ako nam toča prizanesi. Jablane in slive, hruške, vse je obilno nanizano z dobrotljivim darom božjim. Da bi le tudi imelo pravo ceno pri prodaji. V zadnjem tednu je prišel nek gospod na Spielfeld, kateri je vložil prošnjo na naravnateljstvo južne železnice, da bi se pošiljanju sadja iz Slov. goric dovolila znižana cena, da bi tako privabili s tem več kupčevalcev v ta kraj. Sešlo se je v ta namen pri gosp. Šalhamru o Spielfeldu mnogo kmetov, ki so ono prošnjo podpisali. — Žetev se pri nas vrši neprenehoma dan za dnevom.

Ozimina in jarina, vse je v tej vročini dozorelo. Sicer pa smo z letošnjo žetvijo prav zadovoljni, našanje se obilo, mislim da se tudi obilo namlati. Bog daj! Ajdo smo posejali. Tudi pri ajdi se nadejamo letos obilnega pridelka. Kuruze so lepe, nekatere tudi slabe, ker mnogim je zabranjevalo v teško zemljo takratno spomladansko deževje, da niso mogli kuruze za rana posejati, pozno posejano je potem suša mučila in tako so za polovico zastale. — V vinogradih se kaže letos srednje dobro. Govorica je tudi, da bode letošnje vino sila kisló, kar je tudi mogoče, ker je še le pred kratkim odvetelo. Ali vendar to je ležeče na prijetnej, toplej jeseni. Po lanjskem vinu nihče ne poprašuje.

Pri sv. Ilju je umrl dne 20. junija priden poštar in stacunar gosp. Alojzij Swaty. Št. Iličani so zgubili z imenovanim gospodom svojega pravega dobrotnika, katerega jim nikdo ne nadomesti. Pisatelj teh vrstic je poslal kratek dopis o dogodkih življenja in pogreba rajnika, da bi vsaj daljni Slovenci zvedeli o smrti Slovence pravice Nema, pa do zdaj še ni bil natisnen, in vendar je vreden rajnik, da mu damo čast za narodjaško življenje. Nadeja se pa, da ured. »Gospodarja« to vest objavi, in tako vzgled postavi nemškutarjem, kako lahko živi pravicoljuben Nemeč mej Slovenci in da takega spoštujemo Slovenci še po smrti. — Svitlega cesarja in prestolnega nastopnika cesarjeviča Rudolfa smo pozdravili Slovenci pri sv. Ilju na postaji »Egidi Tunel« dne 6. junija z burnimi »živjivo klicji«. Če tudi uže pozno na večer, vendar se je zbralo poleg č. g. duhovnov in drugega odličnega osebja mnogo prostega ljudstva.

Kakega vruga počenjajo pri nas na Štajarskem zagrizli nemškutarji uprav zdaj, ko se Slovenci zbirajo v razne volilne shode, o tem tudi ne smem molčati.

Znani so po vsem svetu oni škandali pri Sv. Martinu pri Slov. Bistrici. Bistriški nemškutarji so najeli nekatere zloglasne Slovence, da so prišli škandal delat na volilni shod v Sv. Martin. — To se jim ni posrečilo, a ko so pijani domu tavali, stekli so se mej seboj in vsemu svetu pravili, da so jlu bistriški nemškutarji, katerih načelnik je nek Striger, dobro plačali, da Slovence napadejo. — Ko pa so žandarji prišli mej nje, da jih pomirijo, napadli so tudi žandarje in jih tudi poškodovali. Zdaj teče proces, nekoliko onih kupljenih kmetov so uže peljali uklenene v zapor in bistriškim nemškutarjem se zdaj hlačice tresejo, — kmetje so jih izpeljali na led. Božja kazen za grešno delo! Čujte! kaka je nemška kultura. Celjski nemški študentje so v noči od 11. do 12. t. m. naskočili s kameni in poleni slovensko ljudsko šolo za celjsko okolico, ki se nahaja precej onkraj mosta čez Savino; razbili so vsa okna in okvire, vrata, s kratka, razsajali kakor besni; mestnega uradnika Ferka, ki stanuje v onej hiši, tudi so hoteli napasti ter mu kričali »Win-discher Hund«, vznemirjeno ljudstvo je

hitelo na ulico, na kar je prišla tudi žandarmerija. Ko so pa ti nemški vitezi videli žandarme, urno so pete odnesli, le enega so žandarmi prijeli. Preiskava o tej zadevi nam utegne pokazati nemške profesorje v svitu nemške kulture. — Nemškutarji so se sploh vrgli na škandal; oni hočejo s takimi stvarmi strašiti vlado, oni se nadejajo, da vržejo se skandalom Taafelja. — Ali nam Slovincem s tem ne škodujejo, temveč pa pomagajo; naš kmet se po takih ognjusnih činih le še bolj prepričuje, da z nemškutarji ni dobro kruha jesti in prav zato se je nadejati, da pri prihodnjih volitvah za dež. zbor prav gotovo zmagajo vsi naši kandidati, in da zmagajo tudi v nemških okrajih mnogi, nam Slovincem bolj pravični konservativci. — Ne udajmo se, to je naše gaslo!

Goričan.

U Zagrebu, 23. srpnja. (Sabor. — Sa sveučilišta, Razpust zastupstva u Karlovcu). Nad Hrvatskom dižu se crne maglušine. Medju vladom i strankom prava nastala je buda borba; — a stranka prava u narodu več je postigla veliki upliv, šta će nam postati jasno u vrieme novih izborah, koje ćemo imati ovu godinu. — Naš sabor biljaše kraljevskim reškriptom odgodjen, pošto je riešio sve ono, što je vlada željela. Sabor imao bi se opet sastati mjeseca kolovoza na poslednje zasjedanje. U razpravu imade doći preinačeni izborni red, usljed koga bi se opoziciji posve krila slomila, a Srbizmu uznarasla, jer se Srbi bolje pokoravaju željam vlade. Nesreća je bila od starih vremena ona nesloga medju Slaveni, tako će se nam još mnogo vremena štetiti. Osim toga doći će u razpravu riečko pitanje, jedno od najozbiljnijih, za našu vladu. U tom pitanju složna je sva zemlja, t. j., da se Rieka nesmije trgati od Hrvatske pa makar došlo do čega mu drago. Vladinoveci znadu za ovu odlučnu volju naroda, pa će imati trista nevolja kod riešenja ovog pitanja. Sjedne strane silovita volja Madjarah, a s druge pravo Hrvatske. — Nikomu Hrvat neče biti težak izbor, i niti Srb nemože dopustiti, da se ruši hrvatska zemlja.

Na našem sveučilištu se dogadjaju čudovite stvari. Professore imamo pod iztragom radi zaborskih govorah, rektora suspendiralo, izpiti se obustavljaju i napokon, kako se čuje sveučilište zatvoreno; jer su djaci razposlali neku izjavu, koja otvoreno podupira i odobrava postupanje stranke prava. Hrvatski profesori su složni, oni su, kakor se čuje, pripravnici na svašta. — Usled toga je velika uzrujanost u Zagrebu. — U izjavi djakah, ali kako se zove, sveučilištnih gradjanah imade poziv na Vašu slovensku mladež.

Pozivlja se ista, da poleti u hrvatsku priestolnicu na visoke nauke, da se obrani čisto narodna, da se okani tudjeg duševnog dara. — U Zagrebu treba, da se prikuplja sveučilištna mladež svih jugoslovenskih granah; tuj bo samo čuje i sluša u materinjem ili tomu veoma srodnom jeziku nauku zdravu, jedru i spasonosnu. U tom sigurno nije pogreška, jerbo Fran Josipovo sveučilište nemože biti zabranjeno nikomu avstrijskomu sinu? Zašto se nebi mladež slovenska odazvala bratskomu pozivu?

Ko grom iz neba, pronesao se glas, da je razpušćeno karlovačko zastupstvo; glas taj se je obistinio. — Uzrok je, jer su zastupnici na nekojem banketu slavili Starčevića i Kvaternika, koji da je, kako kažu, o svom vremenu pobunio narod u Liki i pao, kada su vojnici obkolili njegov ustaški tabor. Što će slediti iz svega toga, koji može danas znati, budućnost je ozbiljna, narod Hrvatski čekaju još tužna vremenja. — Borba, koja se pripravlja za izbore ove godine, biti će onakova kakova se još nije čula. Bog pomoz! na bolje!

Domače in razne vesti.

Čestitka izbornikom koparskoga kotara. Pobjeda kod pokrajinskih izborah u kotaru Koparskom uzbudila je u nas ozdol podpisanih stanovnicah Medulina veliku radost i zadovoljstvo. Stalni smo, da zasluga kod te pobjede ide jedino one valjane, čelčne, rodoljubne i nepodmitljive izbornike tog kotara, kojih nije zala nikakva sila, niti ikakva zamama iztrgnuti od narodnog barjaka. Za to njihovo muško držanje dužni smo njim srdačno zahvaliti i poslati naše najsrdačnije čestitke. Živili svietni biraci! Množili Vam se naslednici. (Sliede podpisi stanovnicah Medulina).

Odlikovanje. Zlati križec s krono za zasluge je dobil č. g. Anton Ukmar, kurat v Kanalu.

Častno občinstvo je podelila blejska občina kranjskemu deželnemu glavarju, grofu Thurnu.

Za ponesrečene po povodnji v Galiciji, katere je zadela najbridejšja nesreća, da so mnoge reke izstopile, ter poplavalce cele vasi in mnogo zemljišča tako, da so mnogi kmetje zgubili življenje drugi zopet vse svoje domovje, a večina svoj letošnji pridelok tako, da bode de-

žela letos trpela največega pomanjkanja, ako jej država in sploh vsi državljani avstrijski ne priskočijo na pomoč z milodari; razposlalo je ministerstvo notranjih zadev okrožnico na vsa namestništva, tedaj tudi na tržaško namestništvo, s katero dovoljuje nabiranje darov za ponesrečene naše brate na Poljskem, in Tržaški magistrat je ta oklic namestništva razposlal vsem društvom, listom korporacijam itd. Dolžnost kristjanska in ljubezen do bratov Poljakov nas veže, da s tem priporočamo vsem slovenskim društvom in vsem rodoljubom, da po svojej moči kaj store v podporo v Galiciji ponesrečenih. Darovi se morejo pošiljati ali direktno namestništvu za Galisko v Lvovu, ali pa namestništvu v Trstu. Opozarijamo posebno slovenska društva, da se spominjajo nesrečnih poljskih bratov in morda napravljajo veselice in besede v ta blagodušni namen.

Prečastiti gospod Davorin Trstenjak župnik v Staremgradu na Štajarskem, naš prvi starinoslovec, bode obhajal 28. julija 40letnico svojega svečeništva. Bog nam obrani odličnega plemenitega rodoljuba-učenjaka še mnogo let!

Italijanska duhovščina, niti ona nam ni pravična. Opazili smo, kako kukavno vlogo je igral goriški list »L'Eco del Littoral« o priliki agitacije goriških Iredentov nasproti Slovincem. Ta list je uredovan od italijanskih duhovnov. Trst ima tudi nek tak manj ali več duhovnom namenjen list po imenu »Vigilanza«. Ta list je prinesel nedavno članek, pisan, kakor trdi sam, od nekoga istrskega duhovna, rodoma Slovana. V tem članku se spravlja »Vigilanza« na slovenske duhovne, češ, da se preveč pečajo s politiko, potem pa govori o prihodnjem porešk-m škofu (dr. Flappu najbrže) in pristavlja, da ni potreba, da poreški škof zna hrvatsko ali slovensko, ker Poreč je italijansko mesto, kakor da bi bila ta škofija omejena le na Poreč. — Vrla »Naša Sloga« izvršno bere levite temu listu in vsem duhovnikom, katere bi mi tudi skoro nabasali v eno bisago z Iredentariji in konča svoj dotični članek s to le ostro obsodbo: Uredništvo, nabožne Vigilanze uvadja spomenuti dopis sa slededim uvodom: »Jedan pametan Istran i dobar katolik, kako se podpisuje, ali za koga imademo razloga držati, da je svečenik, dapače Slaven — bar po imenu, koje svršava sa »ich« piše nam slededece. Dakle uredništvo nepozna pisca, a smatra ga svečnikom i Slavenom! Neimamo ništa proti tomu, nu žalimo, da se može naći svečenik i »dobar katolik«, koji je kadar tako podlo, bezdušno i smradno pisati; žalimo odviše uredništvo tobož katoličkog lista, koje prima takovo smetje u svoje stupce. Od srca mu darujemo toga istarskoga katoličkoga svečenika i Slavena, držeć se one naše: »gori Poturica nego Turci«. Bože nas očuvaj katoličkoga duha »nabožne Vigilanze«. — Pfu! sram vas bilo!

Tržaške novosti.

Župan Tržaški se je vrnil uže v četrtak iz Kormina, torej je znani g. Mojzes le par dni županil.

Požar. V magazinu vrvi gg. Comuzzi in Olivetti v ulici Sanità, število 14 so se vnele v četvrtke v noči nekatere vrvi; a ker so bili ognjegasci hitro pri rokah, zadržali so požar hitro in ni bilo posebne škode.

Umrli je v bolnici oni Pastor, o katerem smo poročali, da je hotel ubiti z batom svojo ženo, potem pa sprožil v samega sebe tri strele iz revolverja.

Nož. Govori se, da so te dni v bošketu pod lovcem neznan potepini nekega konjskega hlapca, po imenu Martin Bezek, ko je vozil prazno kočijo od lovca v Trst, napadli in močno ranili. — Na openskej cesti je v nedeljo 21 letni Josip G. v prepiru z nočem ranil nekega 18 letnega Lovreta K. — Prvega se zaprl, drugi se zdravi v bolnici. — V četrtak je nek 19 letni Ferdinand Poresini pil s prijatelji v gostilni »all Allegria«, a ko se je vračal domu, močno so ga prav isti prijatelji ranili z noži, katere neke vrste ljudje v Trstu vedno nosijo pri sebi.

V morje je padel v pijanosti v četrtak zvečer sodar Miha T. na bregu kanala; dva prizigalca plina sta k sreči to zadržala in pijanca živega iz mrja potegnola.

Policijsko. V sredo v noči so neznan tatovi vlomili v stanovanje neke gospe v ulici della Cassa št. 5 in odnesli dragocenosti in obleke za 328 gid., denarja pa za 23 gid. — Nekega prodajalca oglja je te dni zaprla policija, ker je nekemu istrskemu župniku zapravil v varstvo izročene mu obligacije v vrednosti 1333 gid. — Nekemu učitelju jezikov, je na lesnem trgu nek lopov iz rok izpulil mošnjico, v kateri je bilo nekoliko denarja. Tat je v hipu zginol. — Policija je zaprla te dni tudi 3 ženske in 2 moška, zaradi nemoralnega vedenja na ulici.

Iz pred sodišča. Sodnija je one tante iz sv. Alcijija, ki so se silo naskočili kampanjo g. Frana Žitka, obscdila na 3 in 4 mesečno težko ječo.

Glasoviti dr. Maloverh je končal svojo doktorsko karijero. Tržaškim Slovincem je še dobro v spominu mali

